

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 73/2006
17.11.2006

Asia: Korvausvaatimus

Oikaisu- ja korvausvaatimus

1. Virkamieslautakunnan on virkamieslain 53 §:n nojalla oikaistava yliopiston tekemää päätöstä olla jatkamatta X:n virkasuhdetta sovitun mukaisesti ja jolla päätettiin hänen määräaikainen palvelussuhteensa ennenaikaisesti 31.1.2006. Virkamieslautakunnan on samalla vahvistettava määräaikaisuuden kestoksi tutkijakoulun ja väitöskirjatutkimuksen edellyttämä aika 1.1.2005-31.1.2007 eli kaksi vuotta.

2. Toissijaisesti korkeakoulu on määrättävä maksamaan X:lle perusteettoman määräaikaisen virkasuhteen perusteella korvausta virkamieslain 56 §:n nojalla 12 kuukauden palkkaa vastaava määrä.

Perusteet

X:ltä tiedusteltiin vuoden 2004 joulukuussa, haluaisiko hän ryhtyä tutkijakoulutettavaksi voidakseen suorittaa loppuun väitöskirjaansa liittyvät opinnot. X:n palkka tuli yliopiston kauppatieteiden osaston budjetista. X sanoutui irti silloisesta työstään, jonka jälkeen hänelle kerrottiin, että nimitys tehtäisiin aluksi yhdeksi vuodeksi ja sitä jatkettaisiin tarpeen mukaan. X:n virkasuhteelle luvattiin jatkoa sähköpostitse vielä 14.12.2005. Yliopiston ja Fujitsu Service Oy:n välinen tutkimussopimus tehtiin siinä hengessä, että tutkijakoulutettava eli X, yliopisto sekä Fujitsu Service Oy sitoutuvat tutkimukseen kahdeksi vuodeksi. X on osaltaan

täyttänyt velvoitteensa hyvin ja suorittanut vuodessa 26 opintoviikkoa, kirjoittanut väitöskirjaansa 120 sivua ja tehnyt 16 haastattelua. Hän on lisäksi suorittanut tutkimustyön ohella hänelle annetut hallinnolliset tehtävät.

X on nimitetty määräaikaiseen virkasuhteeseen ajaksi 1.2.2005 - 31.1.2006 vedoten korkeakoulun käytäntöön, jonka mukaan tutkijakoulutettavat otetaan ensin vuoden mittaiseen virkasuhteeseen, jota jatketaan niin kauan kuin väitöskirjatyön valmistuminen edellyttää. Menettely ei ole perusteltavissa virkamieslain säännöksillä. Edes erilaiset tutkijakoulutuksessa menestymiseen liittyvät syyt eivät voi olla peruste määräaikaisuudelle, joka ei ole sidottu määräaikaisuuden perusteen keston. Nimityskirjassa ei ole ilmoitettu määräaikaisuuden perustetta eikä tutkijakoulutettava ole myöskään laissa määräaikaiseksi säädetty virka. X:n tilalle tutkijakoulutukseen on valittu toinen jatko-opiskelija. Vaikka virkasuhteen määräaikaisuudelle olisikin työn luonteesta johtuva syy, ei virkasuhdetta voi sitoa vuoden määräaikaan.

Vastine:

X on itse professori A:n vastaanotolla tiedustellut mahdollisuutta päästä jatko-opiskelijaksi siten, että opiskeluun löytyisi myös rahoitus. X:n palkkausmenot maksettiin yliopiston kauppatieteiden osaston toimintamenoista, hän oli siis kauppatieteiden osaston palveluksessa tutkijakoulutettavan määräaikaisessa virkasuhteessa. X:n tilalle ei ole otettu uutta jatkokoulutettavaa, koska X:n virkasuhteen päättyessä ei jäänyt avointa tehtävää. X:n jatko-opintojen ohjaaja A ja toinen ohjaaja B eivät ole pyynnöistä huolimatta nähneet X:n kirjoittamukseen väittämää 120 sivua väitöskirjasta. X ei ole tältä osin toiminut ohjaajien ohjeiden mukaisesti. Fujitsu Service Oy:n johtajan mukaan yhtiön puolesta ei ole esitetty vaatimusta ohjaajan vaihtamiseksi. Oikaisuvaatimuksen liitteenä on tutkimussuunnitelma, ei tutkimussopimusta. Yliopisto on ainoastaan sitoutunut ohjaamaan X:n väitöskirjaa ja Fujitsu Service Oy on antanut X:lle mahdollisuuden haastatella asiakassuhteista vastaavia henkilöitä. Tutkimukseen ei sisälly rahoitusta tai muuta sitoumusta. X on laiminlyönyt osan hänelle osoitetuista hallintotehtävistä. X:lle on kerrottu, että nimityksen jatkaminen on mahdollista, mikäli jatko-opiskelu etenee tuloksellisesti ja hallinnolliset tehtävät on asianmukaisesti suoritettu. Professori A:n ilmoitus mahdollisuudesta jatkaa X:n nimitystä kuudelle kuukaudelle perustui väärinkäsitykseen, koska X:n tilannetta ei vielä ollut arvioitu. Osastonjohtaja päätti arvionsa perusteella, ettei X:ää nimitetä uuteen määräaikaiseen virkasuhteeseen.

X:n kohdalla määräaikaisuuden perusteena on ollut työnantajan kokemukseen perustuva arvio siitä, kuinka pitkän ajanjakson kuluessa on kohtuullista edellyttää tutkijakoulutettavan osoittavan omaavansa valmiudet väitöskirjan kirjoittamiseen. Väitöskirjan kirjoittamisella ei ole selkeää aikataulua. Yliopistolla ei ole käytössään rahoitusta, joka olisi mahdollista sijoittaa jokaiseen mahdolliseen jatko-opiskelijaan. Opetusministeriö jakaa rahoituksen tutkijakoululle vuosittain, tutkijakoulutettavat nimitetään pääsääntöisesti yhden vuoden pituisiin virkasuhteisiin, ja heidät arvioidaan vuosittain. Tavoitteena on, että väitöskirja olisi valmis neljässä vuodessa.

Vastaselitys:

X on antanut vastaselityksen, jonka mukaan kauppatieteiden osasto oli varannut toimintamenoistaan myös vuodelle 2006 X:n osalle tutkijakoulutettavan pal-

kan. Tätä käsitystä vahvistaa se, että kolme professoria puolsi X:n jatkonimitystä. Vain kauppatieteiden osaston johtaja muutti myöhemmin kantaansa jatkonsuhteen. Henkilön valmiutta tohtorin tutkinnon suorittamiseen arvioidaan jo siinä vaiheessa, kun hän hakee jatko-opiskelu-oikeutta. X on hyväksytty jatko-opiskelijaksi jo 10.6.2003. Väitteet siitä, että X olisi laiminlyönyt hallinnolliset tehtävänsä tai että hänen väitöskirjatyönsä ei olisi edistynyt, ei pidä paikkaansa. Pelkkä budjettisidonnaisuus ei voi olla peruste vuoden kestäviin määräaikaisiin virkasuhteisiin. Tutkimussuunnitelma vastaa käytännössä yliopiston ja Fujitsu Service Oy:n välistä sopimusta.

Vastaselityksen täydennyksessä, joka saapui virkamieslautakunnalle 26.6.2006, X on ilmoittanut, että tutkijakoulussa on vuoden 2006 keväällä aloittanut uusi tutkijakoulutettava, joka tekee tutkimusta saman pääaineen eli tietojohdamisen alalta kuin X.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

1. Virkasuhteen jatkaminen ja keston määrittely

Virkamieslain 53 §:n mukaan päätökseen, jolla muu viranomainen kuin valtioneuvoston yleisistunto on antanut virkamiehelle varoituksen taikka lomauttanut tai irtisanonut virkamiehen, purkanut virkasuhteen tai muuttanut virkasuhteen osa-aikaiseksi tai pidättänyt virkamiehen virantoimituksesta, saadaan hakea oikaisua virkamieslautakunnalta.

Virkamieslautakunnalla ei edellä selostetun säännöksen eikä muunkaan säännöksen perusteella ole toimivaltaa määrätä X:n määräaikaisen virkasuhteen kestosta eikä määrätä virkasuhdetta kestäväksi vaaditun ajan.

2. Korvausvaatimus

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Virkamieslain 9 §:n 2 momentin mukaan virkaan voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy sitä vaatii.

Virat, joihin on aina nimitettävä määräajaksi, säädetään asetuksella.

Virkamieslain 56 §:n mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuu-

kauden palkkaa vastaava korvaus. Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta.

Korvausvaatimus on esitettävä virkamieslautakunnalle kuuden kuukauden kuluessa virkasuhteen päättymisestä.

Esitetty selvitys

Asiakirjoissa olevan nimittämiskirjan mukaan X on nimitetty yliopiston kauppatieteiden osaston tutkijakoulutettavan määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalla 1.2.2005 - 31.1.2006. Hänen palkkauksensa on maksettu korkeakoulun toimintamäärärahoista. Korkeakoulun vastineen mukaan X:n määräaikaista nimitystä ei enää jatkettu, koska X:n väitöskirjatyö ja siihen liittyvät opinnot eivät edistyneet sovitulla tavalla ja koska

X ei suorittanut kaikkia hänelle osoitettuja hallinnollisia tehtäviä. X:llä on ollut väitöskirjatyön edistymisestä ja hallinnollisten tehtävien hoitamisesta toinen käsitely.

Asiakirjoihin on liitetty tutkimussuunnitelma, jonka aiheena oli Asiakastietopääoma uusien liiketoimintamahdollisuuksien lähteenä, yliopiston esityslista 23.8.2005, jonka mukaan X:n 10.8.2005 päivättyä hakemusta jatko-opintojen ohjaajaksi ei hyväksytty sekä selvitys X:n suorittamista opintoviikoista.

Asiakirjoissa on myös 14.12.2005 A:n X:lle lähettämä sähköpostiviesti, jonka mukaan X:n nimitystä jatketaan kuudella kuukaudella. Asiakirjoissa on myös A:n samana päivänä X:lle lähettämä sähköpostiviesti, jonka mukaan nimitystä jatketaan, mikäli tutkijakoulutettavalle asetetut kriteerit täyttyvät eli väitöskirjäsivittäminen on edennyt ja X hoitaa osuutensa hallinnollisista tehtävistä. Molempiin odotetaan X:lta selvää parannusta.

X:n 10.1.2005 allekirjoittamasta irtisanomisilmoituksesta ilmenee, että X on 15.12.2005 lukien sanonut irti työsopimuksensa Fujitsu Services Oy:ssä.

Oikeudellinen arvio

X:n määräaikaisen nimityksen perusteena on ollut tutkijakoulutettavan tehtävä väitöskirjatyön tekemisen mahdollistamiseksi yliopiston opetusministeriötä saaman rahoituksen turvin. Tehtävä on luonteeltaan määräaikainen, joten yliopistolla on ollut perusteet nimittää X virkasuhteeseen määräajaksi eikä asiassa siten ole kysymys palvelussuhdeturvan kiertämisestä. X:lla ei myöskään ole oikeutta saada korvausta virkamieslain 56 §:n nojalla pelkästään sillä perusteella, ettei hänen määräaikaista virkasuhdettaan ole jatkettu, koska yliopisto on arvioinut, ettei hänen väitöskirjatyönsä ole edennyt tutkijakoulutettavalta edellytetyllä tavalla ja ettei hän ole hoitanut hallinnollisia tehtäviä siinä määrin kuin häneltä on edellytetty. Näissä olosuhteissa myöskään se, että yliopistoon on keväällä 2006 otettu toinen tutkijakoulutettava samalle opintoalalle kuin X, ei voi perustaa X:lle oikeutta korvauksen saamiseen.

Päätös

1. Virkamieslautakunta jättää X:n oikaisuvaatimuksen tutkimatta.
2. Virkamieslautakunta hylkää X:n korvausvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 9 §, 53 § 2 momentti ja 56 §

Muutoksenhaku

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Ulla-Maarit Heljasvuo

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Kulla, Paanetoja, Jalava, Komulainen, varajäsen Bäck, varajäsen Lankinen ja varajäsen Anttila.